

EMP/ Norra toetuste programmi „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“ raames elluviidud projektide tulemusi tutvustav seminar

30.04.2024, Tallinn

Grupp I

↻ **Kuidas toetada metoodiliste teadmiste rakendamist igapäevases praktilises tööelus? (Võru)**

↻ **Metoodika näited**

Motiveeriv intervjuerimine

"Räägime lastest" - Peaasi

KIVA

Vepa

Vanemlusprogrammid (Gordoni

perekool, imelised aastad,

TORE-programm

Hooliv klass

Liikuma kutsuv kool

Helge kool

SPIN-programm

STEP-programm

Arenguestlus lasteaias ja koolis

Perepesa

Vaikuseminutid

Struktureeritud sekkumine (märkamise, rollid, info liikumise teekond)

↻ **LÕIM näitel lähenemised**

Lapsekeskne lähenemine

Kovisioon

Lapse ja noore sotsiaal-

emotsionaalse pädevuse arendamine

Coachiv suhtlemine

Raskete vestluste juhtimine

Peresüsteem ja süsteemiteooriad

Raskete vestluste juhtimine

Mänguline muusika- ja liikumistegevus

Ringist välja

N-telg

Vaimset tervist hoidvad metoodikad

Tähenduslik õppimine

CaRe metoodika

Eneseregulatsioonioskus

Enesejuhitud oskused

Karjääririte meetodid

↻ **Kuidas hoida neid meetodeid elus?**

Teadlikkus ja selged kokkulepped, et milliseid meetodeid teadlikult kasutame ja oleks selge erinevatele osapooltele

Metoodikate kaardistamine, milline võimalused on piirkonnas olemas

Kõik ei pea kõike tegema - keegi on ühe teema osas spetsialist ja keegi teine hoopis mingi muu teema osas. Süsteemi selles osas vaja. Kategoriseeri/kaardista programmide sisud ja inimeste oskused/võimalused.

Tulekahju kustutatavalt programmidelt tähelepanu ennetustegevustel põhinevatele programmidele

Piirkonnas rollide selgus aitab ressursi mõistlikult kasutada.

Võrgustikutöö põhineb hoiakutel, teadlikkusel ja inimeste motivatsioonil.

⇒ Väärtuste püsijäämine eeldab vastutajaid.

Kogukonna hoidmine on oluline algatatu püsijäämisel. Et juht ei tunneks end üksinda vaid kogukondlik jõud ja tugi on olulised.

⇒ Teadlik süsteemne protsessi juhtimine ja süsteem ise
Rollijaotus

Kuidas hoida kogukonna motivatsiooni? Selge eesmärk ja ühised väärtused. Osapooled peavad nägema kasu oma tööle, selleks näiteks tagasiside kogumine ja tulemuste hindamine. Osapoolte refleksioon. Vedurile on järelkasvu tarvis (kui üks ära kukub, siis oleks keegi valmis üle võtma).

⇒ Tulemuste jagamine KOV ametnikele, et oma töö vilju tutvustada.

⇒ **Võrgustikuliikmete ja võrgustiku juhi tunnustamine!!**

⇒ **Meetodikad (grupp 1)**

kiva, ennetus, vepa, lastevanemate koolitused- gordon, imelised aastad, taastav õigus, kiusamiseks vabad (lillad karud), mdft, MI, vaikuse minutid, sotsiaalsete oskuste tunnid, liikuma kutsuv kool, clanbeat, hooliv klass, helge, räägime lastest, perepesad, spin, tore, beebikool

⇒ **Mis toetab nende jõudmist laste ja noorteni?**

1. Arendus ja teavitustöö, hoiakud- koolitused ja seminarid nii spets + lapsevanemad
2. Olemas õppekavade üldpädevused- vajaliku on riiklikud kokkulepped ja seoste loomine, kuidas need meetodikad lasteni jõuavad. Analüüs aluseks, mida ja milleks kasutatakse. Põimitakse riiklike õppekavade sisse.
3. Täna on juba palju tegemisel, need märkamised tuleks kaardistada ja võimendada.
4. Pidevad kokkulepete kordamised võrgustikes, et kõik uued oleksid pidevalt teadlikud. Dokumenteeritud ja nähtavad.

5. Inimressursside kaardistus, mida meeskond juba omab ja kas nende kaudu on võimalik lasi/noori toetada.
6. Metoodikate eeskõnelejad, mõjususe kaudu.
7. Ühine infoväli.
8. Jätksuutlikkuse tagamine. Pidev vajadus hinnata, mis toimib ja mis mitte (kas kasutame vaid tõendus põhiseid). Ressursside teadlik suunamine.
9. Klassijuhatajal on esmatasandi kompetents (nt MI, arendavad vestlused, coachiv suhtlemine, vaikuste minutid). See peaks olema juba õppekavas (kui õpitakse õpetajaks).
10. Sekkumiste pesa loomine, et leida parim. Koolipõhised + universaalsed sekkumised, valdkondlikud sekkumised. Ennetus ja toetavad.
11. Eetikakeskus- väärtuspõhine hindamine. Võimalus hinnata ja luua tegevuskava, mis sekkumised vajalikud ja mis mitte.
12. Sekkumistel peab olema (riiklik?) eestvedaja.
13. Vajalik ametipõhine ja universaalne sekkumiste kaardistamine ja jaotus.
14. Kas sekkumised tulenevad organistastioonikultuurist või on need juhuslikud? Kooli õppekava väärtused loovad kooli näo. Õppekavas ka nimetatud sekkumised. Kutsekindlus tõuseb, sest õpetajad teadlikud, mida oodatakse.
15. Lapsevanemad on ressurss ja mitte takistus.
16. Hea juht- organisatsioonikultuur.
17. Omanik

Grupp II

⇒ Kuidas liikuda tagajärgedega tegelemiselt süsteemsetele ennetavatele tegevustele? (Tartu)

- ⇒
- Koolist väljalangejad ei ole ainult HEV lapsed! Toe vajadusega lapsed!
 - Valdkondadeülene koostöö.
 - Ennetustöö algab juba lasteaias.
 - Kool ja lasteaed peab teadma, kelle poole väljaspoolt pöörduda (Rajaleidja, KOV, perearst jne)
 - Igas majas on "juhtumikorraldaja", kes teab, mida teha.
 - KOV peab vastutama selle eest, et süsteem toimiks!
 - Seda mudelit (märkamist) on võimalik rakendada ka huvikoolis ja noortekeskuses.
 - Üleminek lasteaiast kooli- koolivalmiduskaardid valmis juba märtsis, siis saab suunata lapse juba talle kõige sobivamasse kooli.
 - Üleminek põhikoolist gümnaasiumisse- kaasata lapsevanemad (teavitustöö).
 - Kõike ei pea ise tegema, kaasa koostööpartnereid (Perepesa (vanemaharidus), Rajaleidja, lastekaitse, kooli tervishoiuõde, õpetajad jne).
 - Julge küsida abi! (nt õpetaja koolis, küsi endale abiõpetaja, kui on väga raske klass).
 - Vaata oma ressursid üle!
 - Ära mõista hukka vaid püüa mõista!

Grupp III

⇒ **Kuidas süsteemse koostöö abil lapsi ja noori paremini toetada? (Haapsalu)**

⇒ **Koostöömudel ja hindamisvahend**

- hit.ee- ülevaatlik, selge, lihtne
 - Koostöömudel-viis etappi
 - Kõige olulisem-ennetamine, märkamine
 - Koostöö ja kontakti loomine lapsevanemaga
 - Selged sammud ja juhised igas etapis toimetamiseks
 - HEVKO on juhtumikorraldaja algusest lõpuni
-

- ⇒
- Hindamisvahend on elektrooniline (odoo platvormil)
 - Küsimustike vormid eraldi nii alus- kui üldharidusele
 - Hindamisvahendeid võib kasutada ka töövahendina haridusasutuse sees
 - Vormi täidab HEVKO, aga sisendi annab kogu meeskond, kes lapsega toimetab
-

- ⇒
- Huvilistel on võimalus tellida koolitust Haapsalu hindamisvahendi loomise näitel
-

- ⇒
- Ka lapsevanem vajab tuge!
 - Märka head ja positiivset!
-

Grupp IV

⇒ **Kuidas teha tulemuslikult koostööd KOV-üleselt? (Ida-Harju)**

⇒ **Grupitöö väljakutsed**

Grupitöö raskused:

- Puuduvad ühised väärtused
 - Vastus jagatud
 - Puuduvad piirid
 - Ei mõista terminite sisu ühtemoodi
 - Erinev võimekus
 - Valdkonnapõhised vaatenurgad erinevad
 - Rollipõhised erinevused
 - Indiviidipõhine konflikt
 - Inimressursi puudumine
 - Kastist välja mõtlemise tahte puudumine
 - Puudub vedur
 - Grupp suurus või väiksus võib olla takistuseks
-

⇒ **Kuidas tehti KOV-üleselt koostööd?**

Uuring- õppekäigud-disainimine-katsetamine-juhtumikorraldus- - tuumikgrupi koosolemine (loetelu, kes sinna kuulusid- erinevad valdkonna esinejad piirkonna vajadustest lähtuvalt)

⇒ **Oluline:**

- Võrgustiku juhid
 - Võrgustikus peab olema erinevaid inimesi
 - Struktureeritud koostöö alus
-

⇒ **Keerukus:**

- Võrgustik lainetab, hirmud,
 - Suurest asutusest stabiilsuse huvides 2 liiget
-

⇒ **Kuidas jõuda kohalike omavalitsuste koostöö jätkumiseni:**

- *Oluline on eestvedamine.
- *Maakonna tasandil võiks olla ka valdkonna võrgustik.
- *Juhtumikorraldaja ei pruugi olla võrgustiku juht.
- *Meeskond on oluline, puudub juht, aga on kokkulepe.
- *Olulised on valdade ülesed kokkulepped.
- *Roteeruv eestvedamine, oluline on töökorraldus.

Grupp V

⇒ **Sihtgrupi vajaduste põhine mudeli loomine, teenusedisaini head ja vead (Jaan Aps, Stories For Impact OÜ)**

⇒ **Taustast:**

- Stories for Impact tegi 4 taotlusvooru projektile kaastööd.
 - Ühiskondliku projektina teeb organisatsioon podcasti "Mis mõttes?"
 - Erinevaid protsesse mõjutavad ka valdkondlikud trendid: teenusedisain on nähtus, mis on hetkel populaarne ja seda on erinevate avalike teenuste kujundamisel rohkem hakatud kasutama.
 - Teenusedisainil on valdavalt 3 komponenti: 1) lõppkasusaajatest tuleb aru saada nende enda pilgu läbi 2) Persoonad peavad olema kaardistatud nii vajaduste kui ka probleemide vaatest 3) Prototüüpimine.
-

⇒ **Milliseid keerukusi võib teenusedisaini protsessides esineda?**

- Põhjalik tegevuskava läbimõtlemine on oluline. Kes ja millise osa eest vastutuse võtab? Lähteülesande disainile tuleb läheneda põhjalikult muidu tulemust ei tule.
- Kui protsessis osalevate inimeste tase on erinev siis vajab aru saamine ühtlustamist ja ühise keele rääkimist.
- Moderaatoril on väga oluline roll. Oskus peab olema juhtida protsessi nii, et kõigil on sõna.

- Õigete profiilide/personade loomine on väljakutse.
- Erinevate osapoolte ootuste juhtimine.

⇒ Milliseid õppetunde on teenusedisaini protsessidest?

*Julgus pöörata tähelepanu iseenesest mõistetavatele asjadele. Kuidas ka ise osata tähelepanu detailidele juhtida?

*Disaini protsess on alati muutuse protsess.

Muutuse algatajal peab alati olema eestvedaja või omanik. Võib ka selguda, et muudatused ei õnnestu ressursside piiratuses.

*Kui on palgatud väline moderaator või protsessijuht võib vahel juhtuda, et ei võeta enam ise teema eest vastutust. Oluline on koostöö.

- Grupiprotsessid peavad olema alati sisse ja välja juhutatud. Hoiakute pool (tuleb ka jälgida, mis sõnumeid ise välja anda kaasa arvatud näiteks kehakeeles).
- Ajakasutus. Anna inimestele aega osaleda. Protsessis peab olema olemas ka eestkõneleja roll.
- Juhina võib sul olla "asi peas olemas" aga kõike tasub üle korrata.
- Kui inimesed peavad hakkama tegema midagi ise oma tegevuses teistmoodi siis võib seda tajuda isikliku rünnakuna. Oluline on alati kommunikeerida, et eksimine on lubatud.
- Kui võimaldada rohkem aega protsessidele siis tekivad ka mitteformaalsemad jutud.
- Protsesside kujundamisel peaks rohkem sisse tooma vaatluse elementi.
- Podcastide kuulatavuses on märgatud trendi, et mehed kuulavad teisi mehi rohkem. Vajab täpsemat uurimist.

Grupp VI

⇒ Kuidas tagada õppimiskohustuse täitmine ja luua koolirõõmu? (Lääne-Viru)

⇒ Riskitegurid

- **Oluline on mõista varajast väljalangevust soodustavaid tegureid (riskitegureid),** et üldse varajast märkamist teostada.
- riskid, mis on seotud **lapse päritolu ja kasvukeskkonnaga** ning mis on olemas või võivad välja kujuneda haridusasutusest sõltumatult;
- riskid, mis avalduvad **ainult seoses lapse või noore kokkupuutes haridussüsteemi ja – asutus(t)ega**

⇒ Kuidas me suhtume lapsevanematesse!

Kas me süüdistame neid või kaasame neid!?

Koostöö lapsevanemaga hakkab juba lasteaias,

lasteaia õpetaja näeb vanemaid kaks korda

päevas, klassiõpetaja heal juhul kaks korda aastas.

⇒ Koostöö

- Koolirõõmu loomiseks on vaja tihedat koostööd erinevate osapoolte vahel, sealhulgas õpetajate, vanemate, tugispetsialistide ja kogukondade vahel.
- Kõik osalejad peaksid olema pühendunud õpilaste heaolule ja õpimotivatsioonile ning tegema koostööd, et luua iga õpilase jaoks toetav ja kaasav õpikeskkond.
- Avatud suhtlus ja regulaarne teabevahetus on koolirõõmu edendamiseks üliolulised.

⇒ Lastekaitse seaduse kohaselt on kõigil kohustus märgata ja teatada abivajavast lapsest!

⇒ Lasteaiaõpetaja ja klassiõpetaja on esimene märkaja!

⇒ Eri vajadused

Takistus on see, kui me ei arvesta lapse eri vajadustega!
Me kõik oleme eri vajadustega!

⇒ Kuidas tagada koolirõõm?

- lapse märkamine
- õpetaja ja spetsialisti tass peaks olema ise täis
- suhte loomine lapsega
- lapsevanema ja õpetaja koostöö

⇒ Noorsootöö ja huviharidus

Noorsootöö ja huviharidus
koolist väljalangemise ennetuses
Noorsootöötajate kaasatus
Mida noorsootöötaja/huvihariduse spetsialist märkab

